

Vergaderjaar 1987-1988

16979

Vaststelling en invoering van titel 7.1 (koop en ruil) van het nieuwe Burgerlijk Wetboek

Nr. 13

EINDVERSLAG

Vastgesteld 17 december 1987

Na kennisneming van de memorie van antwoord en de tweede en derde nota van wijziging zijn in de vaste Commissie voor Justitie¹ nog verschillende opmerkingen gemaakt en vragen gesteld. Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord acht de commissie de openbare beraadslaging over het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

Algemeen

1. Opgemerkt werd dat de commissie heeft verklaard te hechten aan een zo snel mogelijke invoering van een vormvereiste voor de koop van onroerende zaken, en dat de minister in antwoord daarop heeft aangetekend dat de invoering van een dergelijk vormvereiste inderdaad bijzondere aandacht verdient doch dat het onderhavige wetsvoorstel niet voor de invoering van een zodanig vormvoorschrift is aangewezen. Gaarne zou de commissie vernemen op welke termijn de minister wel voorstellen omtrent de invoering van bedoeld vormvereiste denkt te kunnen doen. De fractie van het C.D.A. tekende daarbij aan het wenselijk te achten dat eventuele afzonderlijke wetsvoorstellen met betrekking tot de koop van onroerende zaken gelijktijdig in werking treden.

2. De leden van de P.v.d.A.-fractie konden zich nog niet vinden in de opvatting van de bewindslieden dat in het onderhavige wetsvoorstel geen regeling terzake van de after-saleservice opgenomen behoeft te worden. Zij vroegen de bewindslieden om een nadere toelichting van bedoeld standpunt; daarbij stelden zij tevens de vraag of elders sprake is van een wettelijke regeling van de after-saleservice.

3. Voorts merkten de leden van de P.v.d.A.-fractie het volgende op naar aanleiding van de mededeling van de bewindslieden dat er geen plannen bestaan om wettelijke regels te stellen voor het geheel van leveringsvoorwaarden met betrekking tot de leveranties van gas, water en elektriciteit. Daar waar betrokkenen door middel van zelfregulering problemen uit de weg kunnen ruimen, is doorgaans geen wetgeving geïndiceerd. De door de bewindslieden gegeven motivering voor het niet wettelijk regelen van leveringsvoorwaarden van nutsbedrijven is echter voorsnog niet overtuigend. De bewindslieden voeren slechts aan dat het

¹ Samenstelling:

Leden: Haas-Berger (PvdA), Stoffelen (PvdA), Kosto (PvdA), voorzitter, Roethof (PvdA), K. G. de Vries (PvdA), De Kwaadste-niet (CDA), Stemerink (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Van der Burg (CDA), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Dijkstal (VVD), Vermeend (PvdA), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), Soutendijk van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA) en Biesheuvel (CDA).
Plv. leden: Ter Veld (PvdA), Jabaaïj (PvdA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Lankhorst (PPR), Koetje (CDA), Van Traa (PvdA), Borgman (CDA), Hermans (VVD), De Hoop Scheffer (CDA), Van den Berg (SGP), Vreugdenhil (CDA), De Grave (VVD), Te Veldhuis (VVD), Kraaijeveld-Wouters (CDA), Van Es (PSP), Alders (PvdA), Eisma (D66), Groenman (D66), Doelman-Pel (CDA), Van Muiden (CDA) en Leerling (RPF).

merendeel van de nutsbedrijven thans uniforme voorwaarden hanteert die tot stand zijn gekomen in overleg met de consumentenorganisaties; daarbij is echter met name onduidelijk wat «het merendeel der nutsbedrijven» inhoudt en in hoeverre de in overleg met consumentenorganisaties tot stand gekomen voorwaarden tot ieders tevredenheid werken.

4. Daarop werd aangetekend dat de bewindslieden desgevraagd het volgende hebben medegedeeld: thans wordt geen wettelijke regeling overwogen aangaande de wijze waarop informatie in garantiebewijzen wordt gepresenteerd, doch de overheid zal binnenkort wel bij het betrokken bedrijfsleven aandacht voor deze materie vragen. (Zie de memorie van antwoord, blz. 2 onder nr. 6.)

De C.D.A.-fractie kon er vooralsnog mee instemmen dat thans geen wettelijke regeling op bedoeld punt zal worden voorgesteld. Wel zou zij gaarne zien dat de Kamer op de hoogte wordt gesteld van de reactie van het bedrijfsleven op het door de bewindslieden in het vooruitzicht gestelde verzoek om aandacht voor de onderhavige materie.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of het betrokken bedrijfsleven nog wel voldoende onder de indruk zal zijn van het verzoek om aandacht indien tegelijkertijd wetgeving op bedoeld punt wordt afgewezen. Zij vroegen of het niet raadzaam zou zijn om – naar het voorbeeld van het voorstel in de derde nota van wijziging met betrekking tot art. 7.1.3.7 – ruimte te geven voor zelfregulering doch tegelijkertijd wetgevingsvoorstellen te doen voor het geval die zelfregulering niet voldoende oplevert.

De leden van de V.V.D.-fractie zagen voorshands geen aanleiding voor een wettelijke regeling.

5. Ingestemd werd met de conclusie van de bewindslieden dat een algemene afkoelingsperiode bij consumentenkoop niet goed denkbaar is. De C.D.A.-fractie stelde daarbij wel de vraag of de mogelijkheden tot invoering van een afkoelingsperiode op specifieke terreinen bestudeerd kunnen worden.

Artikelen

Artikel II

Artikel 7.1.1.2

Vervolgens kwam ter sprake dat de bewindslieden desgevraagd hebben opgemerkt dat de koop kan worden gesloten zonder dat de prijs is bepaald doch dat in artikel 37 Wet op het Notarisambt een verplichting voor de notaris wordt gecreëerd om in de transportakte de hoogte van de koopprijs te vermelden. (Zie de memorie van antwoord blz. 3, onder artikel 7.1.1.2, nr. 2.) Daarop rezen de volgende vragen. Wat staat de notaris te doen indien de koop is gesloten zonder dat de prijs is bepaald en partijen onmiddellijk tot inschrijving in de openbare registers willen overgaan voordat is bepaald wat een redelijke prijs is? Verdient het met het oog op dergelijke gevallen niet de voorkeur in artikel 37 Wet op het Notarisambt te bepalen dat de transportakte de koopprijs moet vermelden indien deze reeds vaststaat?

Artikel 7.1.1.4

1. Ingestemd werd met de conclusie van de bewindslieden dat te zijner tijd bij de voorbereiding van titel 7.12 bezien moet worden in hoeverre het wenselijk en mogelijk is regels inzake aanneming van werk met betrekking tot roerende zaken te formuleren en deze op de consumentenkoop af te stemmen. (Zie de memorie van antwoord, blz. 4, voorlaatste alinea.)

De C.D.A.-fractie stelde hierbij nog de vraag of «te zijner tijd» in dit verband kan inhouden c.q. inhoudt dat dergelijke regels te zelfder tijd in werking treden als de regeling inzake de consumentenkoop.

2. De leden van de fractie van de P.v.d.A. waren nog niet overtuigd door het antwoord van de bewindslieden op de vraag waarom de koper die via een professionele gevolmachtigde van een particulier koopt, de bescherming van de onderhavige regeling wordt onthouden indien hij weet dat hij van een particulier koopt; de positie van de professionele gevolmachtigde is immers aanzienlijk sterker dan die van de koper.

Artikel 7.1.1.4a

1. Vervolgens werd vastgesteld dat de bewindslieden thans – naar aanleiding van de kritische vragen van de commissie met betrekking tot het aanvankelijke voorstel over de gehele linie dwingend recht in te voeren – een versoepeling voorstellen in het nieuwe tweede lid van de onderhavige bepaling, welke versoepeling inhoudt dat bij individueel beding kan worden afgeweken van de artikelen 7.1.2.3, 7.1.2.3a, 7.1.4.1a en 7.1.6.2a.

De leden van de C.D.A.-fractie tekenden hierbij aan dat de bewindslieden hun standpunt dat bij de overige bepalingen geen afwijking bij individueel beding moet worden toegelaten, als volgt hebben gemotiveerd: ten aanzien van deze andere bepalingen is afwijking anders dan bij algemene voorwaarden in de praktijk van de detailhandel niet denkbaar, behalve bij mondelinge bedingen; mondelinge bedingen bieden echter geen praktische oplossing en zouden hoogstens tot onvruchtbare procedures met veel bewijsproblemen leiden. (Zie de memorie van antwoord, blz. 5, eerste volle alinea.) Daarop merkten de hier aan het woord zijnde leden op dat de zojuist weergegeven motivering voor het *niet* toelaten van afwijkingen bij individueel beding door de bewindslieden – bij de beantwoording van een vraag van de P.v.d.A.-fractie – juist wordt gebruikt om aan te tonen dat afwijking bij individueel beding *wel* toegelaten moet worden als het gaat om bevoegdheden tot opschorting en verrekening. (Zie de memorie van antwoord, blz. 6, voorlaatste alinea.) Gaarne zagen de leden van de C.D.A.-fractie deze discrepantie nader toegelicht. Zij kondigden aan eerst na kennisneming van die toelichting een standpunt over de thans voorgestelde regeling kenbaar te willen maken; daarbij wezen zij erop dat zij in eerdere instantie reeds hebben verklaard in beginsel slechts akkoord te kunnen gaan met een zo beperkt mogelijk aantal dwingendrechtelijke bepaling. (Zie het voorlopig verslag, blz. 6, vierde volle alinea.)

Vervolgens tekenden de leden van de fractie van de P.v.d.A. het volgende aan. De P.v.d.A.-fractie beseft dat dwingendrechtelijke consumentenbescherming naast (vele) voordelen ook nadelen met zich meebrengt. Zij blijft echter van mening dat een verregaande nuancering van het standpunt dat het noodzakelijk is ten behoeve van die bescherming dwingendrechtelijke bepalingen op te nemen, ongewenst is. De thans in de tweede nota van wijziging aangebrachte nuancering is voor de P.v.d.A.-fractie niet op voorhand acceptabel; verdergaande uitsluiting van het dwingend karakter van de regeling van de consumentenkoop acht zij ongewenst. Voorts zagen ook de leden van de P.v.d.A.-fractie gaarne de reeds door het C.D.A. genoemde discrepantie toegelicht.

2. Daarop merkten de leden van de P.v.d.A.-fractie op dat hun aarzeling met betrekking tot de bepaling dat bij standaardregelingen als bedoeld in art. 6.5.1.2 van de dwingendrechtelijke bepalingen van de consumentenkoop kan worden afgeweken, grotendeels is weggenomen door de verzekering van de bewindslieden dat in een commissie ter voorbereiding van een standaardregeling betrekking hebbend op consumentenkoop

evenveel vertegenwoordigers uit de kring van afnemers als uit de kring van verkopers zitting zullen hebben.

Artikel 7.1.1.5

Vervolgens memoreerde de commissie dat zij nadere toelichting heeft gevraagd met betrekking tot de regeling van het derde lid betreffende de aansprakelijkheid van de verzender voor schade die door de ontvanger is geleden ten gevolge van de «ongevraagde» toezending van een zaak. Daarbij merkte zij op dat zij met name het volgende heeft aangetekend: deze regeling lijkt in te houden dat de aansprakelijkheid van de verzender op de voet van artikel 7.1.3.7 is beperkt indien de zaak door een bedrijfsmatig handelende persoon is toegezonden aan een particulier; de commissie wijst een zodanige beperking van de aansprakelijkheid voorshands van de hand. (Voorlopig verslag, blz. 8, laatste alinea, doorlopend op blz. 9). Voorts constateerde de commissie dat de bewindslieden de indruk hebben bevestigd dat de aansprakelijkheid van de verzender is beperkt zoals hiervoor aangegeven en vervolgens het volgende hebben aangetekend: deze beperking is juist aangezien schrapping van de onderhavige bepaling van het derde lid de materie zou overlaten aan de algemene regels van de onrechtmatige daad, en een duidelijke wetsbepaling dan de voorkeur verdient terwijl bovendien op grond van de algemene regels van de onrechtmatige daad in beginsel hetzelfde zou gelden als thans in de onderhavige bepaling voorgesteld. (Zie de memorie van antwoord, blz. 8, eerste en tweede alinea).

Daarop stelde de commissie de vraag waarom niet bepaald zou kunnen worden dat de verzender bij een «ongevraagde» toezending op dezelfde voet als een verkoper aansprakelijk is voor de door de ontvanger geleden schade, zij het dat de op grond van art. 7.1.3.7 geldende beperking van de aansprakelijkheid van de verkoper niet geldt voor de verzender.

Artikel 7.1.2.2

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of het niet de voorkeur verdient om voor alle duidelijkheid ook het in het vierde lid voorkomende begrip «het tenietgaan of achteruitgaan is voor rekening van de verkoper» in de wettekst nader te omschrijven. Daarbij tekenden zij aan dat het in de leden 1-3 voorkomende begrip «de zaak is voor risico van de koper» ook – op advies van de commissie – voor alle duidelijkheid in de wettekst zelve is omschreven.

Artikel 7.1.2.2a

Aan de orde kwam vervolgens het antwoord van de bewindslieden op de vraag van de commissie om nadere motivering van het dwingendrechtelijke karakter van de onderhavige bepaling. De commissie kon uit dit antwoord niet opmaken waarom niet bepaald zou kunnen worden dat wel bij individueel beding van de onderhavige bepaling mag worden afgeweken.

De leden van de C.D.A.-fractie verwezen hierbij naar hun opmerkingen onder artikel 7.1.1.4a.

De leden van de P.v.d.A.-fractie refereerden eveneens aan hun opmerkingen bij bedoelde bepaling; zij benadrukten daarbij voorshands niet veel enthousiasme op te kunnen brengen voor een versoepeling van het dwingendrechtelijke karakter van de bepalingen betreffende de consumentenkoop.

Artikel 7.1.2.3

1. De commissie kon instemmen met de conclusie van de bewindslieden dat de onderhavige bepaling niet gewijzigd behoeft te worden, zij het dat

zij daarbij – anders dan de bewindslieden – doorslaggevend achtte dat bij het nieuw ingevoerde tweede lid van artikel 7.1.1.4a is bepaald dat bij individueel beding van de onderhavige bepaling kan worden afgeweken.

2. Daarop werd opgemerkt dat de volgende passage in de memorie van antwoord is opgenomen: «Wel wijzen wij erop dat partijen voor de aflevering een andere plaats kunnen afspreken dan die waar de verkoper zijn bedrijf uitoefent (artikel 6.1.6.11) en dat de kosten van vervoer van eerstbedoelde naar laatstbedoelde plaats dan krachtens artikel 7.1.2.3, lid 2 ten laste van de koper zijn.» (Memorie van antwoord, blz. 10, derde volle alinea). Geconcludeerd werd dat kosten van vervoer van de plaats waar de verkoper zijn bedrijf uitoefent naar de plaats waar de zaak zal worden afgeleverd zichtbaar als kosten van afhalen moeten gelden nu het genoemde tweede lid van artikel 7.1.2.3 bepaalt dat kosten van afhalen ten laste van de koper zijn. Dit wekte enige bevreemding; nadere toelichting werd dan ook op prijs gesteld.

Artikel 7.1.2.3a

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of de in artikel 7.1.1.4a aangebrachte versoepeling ten aanzien van het dwingendrechtelijke karakter van de onderhavige bepalingen in de praktijk van alledag juist ten opzichte van een punt als installatiekosten geen aanleiding tot problemen zou kunnen geven.

Artikel 7.1.2.4

Voorts werd het oordeel van de bewindslieden gevraagd over de – aan de commissie kenbaar gemaakte – opvatting van het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen dat niet valt in te zien waarom ook bij een eigendomsvoorbehoud de vruchten van de afgeleverde zaak aan de koper en niet aan de verkoper toekomen.

Tevens werd – onder erkenning van de juistheid van de conclusie van de bewindslieden dat de onderhavige bepaling niet bestemd is om uit te maken wie de eigenaar van de vruchten is – ter voorkoming van misverstanden gevraagd wie eigenaar van de vruchten wordt: degene die onder eigendomsvoorbehoud verkocht of de koper. Daarbij werd in aanmerking genomen dat het Genootschap van Bedrijfsjuristen duidelijkheid op dit punt dringend gewenst acht.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. merkten hierbij nog op voorshands van oordeel te zijn dat de onderhavige bepaling geen wijziging behoeft.

Artikel 7.1.2.5

Vervolgens stelde de commissie vast dat de bewindslieden van oordeel blijken te zijn dat de eigenaar van een gekraakt pand het *bezit* van dat pand kan verschaffen, ook in de periode dat het pand nog gekraakt is. (Zie de memorie van antwoord, blz. 12, tweede volle alinea). De commissie had echter voorshands de indruk dat in bedoelde periode geen sprake kan zijn van bezitsverschaffing door de eigenaar aangezien het bezit voor de eigenaar verloren gaat door de (onrechtmatige) inbezitneming door de krakers. Gaarne zag zij dan ook nadere toelichting tegemoet.

Artikel 7.1.2.7

1. Voorts vroeg de commissie of de bewindslieden de volgende conclusie kunnen onderschrijven. Het door Nève opgeworpen bezwaar – inhoudende dat de bepaling dat de afgeleverde zaak aan de overeenkomst moet beantwoorden de mogelijkheid tot chicanes opent in die gevallen dat de zaak wel is geleverd doch niet afgeleverd – gaat niet op omdat de verkoper op grond van artikel 7.1.2.1 ook tot *aflevering* verplicht is. (Zie P.L. Nève, WPNR 5253 (1974), blz. 155, rechter kolom onder III.)

2. Daarop verklaarden de fracties van het C.D.A. en de P.v.d.A. niet in te kunnen stemmen met de opvatting van de bewindslieden dat onder omstandigheden in sprekende gevallen een gebruikelijke garantie op een produkt kan worden beschouwd als eigenschap van de zaak die de koper mocht verwachten, zij het dat het hier gaat om een kwestie die zich slecht voor algemene uitspraken leent. (Zie voor deze opvatting de memorie van toelichting, blz. 35, tweede volle alinea en de memorie van antwoord, blz. 13, vierde volle alinea.) De hier aan het woord zijnde fracties merkten daarbij op dat het immers bepaald te ver gaat indien door anderen gegeven garanties de inhoud bepalen van de verplichtingen van de verkoper die deze garanties nu juist niet geeft.

Artikel 7.1.3.2

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat door de in het eerste lid van artikel 7.1.3.7 aangebrachte wijziging voor een niet onbelangrijk deel aan hun verlangens tegemoet is gekomen. Desondanks bleven zij van mening dat het – mede gezien het karakter van de regeling van de consumentenkoop – de voorkeur verdient iedere twijfel weg te nemen omtrent de vraag of de koper recht heeft op een gratis tijdelijke voorziening gedurende het herstel van de zaak door in het onderhavige wetsvoorstel een wettelijke regeling op dit punt op te nemen.

Daarop verklaarden de leden van de C.D.A.-fractie er door het antwoord van de bewindslieden van overtuigd te zijn dat een specifieke regeling als door de P.v.d.A.-fractie bedoeld niet nodig is.

Artikel 7.1.3.5

1. De leden van de fractie van de P.v.d.A. persisteerden bij hun pleidooi voor een schorsingsregeling als bedoeld door de CCA van de SER. Zij tekenden daarbij aan niet overtuigd te zijn geraakt door de bezwaren die de bewindslieden tegen een dergelijke regeling hebben aangevoerd.

2. De hier aan het woord zijnde leden verklaarden in te kunnen stemmen met de bepaling van het derde lid indien bovenbedoelde schorsingsregeling wordt overgenomen; zij voerden hierbij aan dat het door hen tegen de onderhavige bepaling ingebrachte bezwaar dan vervalt.

Artikel 7.1.3.7

1. Algemeen

Uitvoerige beschouwingen werden gewijd aan de onderhavige, bij de derde nota van wijziging gewijzigde, regeling betreffende de aansprakelijkheid van de verkoper bij consumentenkoop voor de aflevering van een niet aan de overeenkomst beantwoordende zaak. Opgemerkt werd dat deze regeling het volgende inhoudt.

A. De verkoper is altijd (d.w.z. ook bij niet toerekenbaarheid) verplicht de kosten op de koop en de overdracht gevallen te vergoeden.

B. Wordt een zaak afgeleverd die «gebrekig» is in de zin van afdeling 6.3.3, dan is de verkoper te goeder trouw die de afwezigheid van het gebrek niet heeft gegarandeerd, *niet* aansprakelijk voor de door afdeling 6.3.3 te bestrijken gevolgschade (d.w.z. voor schade die aan een persoon of een andere dan de afgeleverde, in de privésfeer gebruikte zaak is toegebracht *en* is veroorzaakt doordat de zaak niet de veiligheid biedt die men gerechtigd is te verwachten);

de verkoper te goeder trouw die geen garantie heeft gegeven, is daarentegen *wel* aansprakelijk voor de door afdeling 6.3.3 te bestrijken gevolgschade indien het zaakschade betreft die een bedrag van 500 ECU (f 1.263,85) niet te boven gaat; het betreft hier – naar het oordeel van de meerderheid van de commissie – een aansprakelijkheid op de voet van de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en artikel 6.5.4.20.

C. De verkoper die wist of behoorde te weten dat de zaak «gebrekkig» was en de verkoper die de afwezigheid van dat «gebrek» heeft gegarandeerd, zijn *wel* aansprakelijk voor de door afdeling 6.3.3 te bestrijken gevolgschade; het gaat hier om een aansprakelijkheid op de voet van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en artikel 6.5.4.20.

D. De hiervoor onder B en C genoemde regeling geldt ook ingeval de verkoper de zaak zelf heeft vervaardigd en ingeval de koop een gebruikte zaak of een dier betreft.

E. De verkoper is voor de andere dan de hiervoor genoemde schade (d.w.z. andere schade dan a) de kosten op de koop en de overdracht gevallen en dan b) de door afdeling 6.3.3 bestreken gevolgschade) aansprakelijk op de voet van de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en artikel 6.5.4.20.

Daarop werden de hiervoor onder A–E genoemde regels afzonderlijk besproken; zie de nu volgende nummers 2 t/m 6.

2. De aansprakelijkheid van de verkoper voor de kosten op de koop en de overdracht gevallen (zie hierboven sub 1 A)

De leden van de C.D.A.-fractie vonden het voorstel van de bewindslieden om de verkoper ook bij niet-toerekenbaarheid aansprakelijk te houden ver gaan. Zij zouden gaarne vernemen waarom hier niet is gekozen voor aansprakelijkheid in die gevallen dat het niet afleveren van een aan de overeenkomst beantwoordende zaak aan de verkoper toerekenbaar is.

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden daarentegen wel met het onderhavige voorstel instemmen gezien het karakter van de bepalingen betreffende de consumentenkoop.

3. De beperking van de aansprakelijkheid van de verkoper te goeder trouw die geen garanties heeft gegeven; de aansprakelijkheid van de verkoper voor het franchise-bedrag (zie hierboven sub 1 B)

a. Allereerst werd opgemerkt dat de bewindslieden in de memorie van antwoord constateren dat er een lacune in de aansprakelijkheid voor gebrekkige zaken bestaat indien het begrip veiligheid als bedoeld in art. 6 van de richtlijn («een produkt is gebrekkig indien het niet de veiligheid biedt die men gerechtigd is te verwachten») alleen betrekking heeft op persoons- en niet ook op zaakschade. (Zie de memorie van antwoord, blz. 19, voorlaatste alinea.) Daarop werd geconstateerd dat er geen lacune kan bestaan in de redactie die wordt voorgesteld in de (bij de memorie van antwoord gevoegde) tweede nota van wijziging; dit, omdat in die redactie niet alleen geldt dat de verkoper niet aansprakelijk is in geval er een gebrek als bedoeld in afdeling 6.3.3 bestaat doch tevens geldt dat de verkoper in de andere gevallen wél aansprakelijk is op grond van het eerste lid van art. 7.1.3.7, d.w.z. o.g.v. de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en art. 6.5.4.20. Daarbij werd opgemerkt dat het feit dat de verkoper bij aansprakelijkheid op grond van de algemene regels een beroep op niet-toerekenbaarheid kan doen, geen «lacune» genoemd kan worden.

De commissie vroeg of de bewindslieden kunnen onderschrijven dat van een lacune althans op het hier bedoelde punt geen sprake meer is.

b. Vervolgens werd aangetekend dat de aansprakelijkheid voor het franchise-bedrag in de thans voorgestelde redactie van de onderhavige bepaling – naar het oordeel van de meerderheid van de commissie – een aansprakelijkheid *moet* zijn op grond van de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9; bepaald wordt immers dat de door het tweede lid op die algemene regels gemaakte uitzondering niet geldt voor schade beneden bedoelde franchise, hetgeen niet anders dan toepasselijkheid van die algemene regels kan impliceren.

De leden van de S.G.P.-fractie tekenden hierbij aan dat de aansprakelijkheid voor het franchise-bedrag in deze visie geen (echte) risico-aansprakelijkheid genoemd kan worden.

Gaarne zou de commissie vernemen of de bewindslieden bovenstaande conclusies kunnen onderschrijven.

c. Tevens werd opgemerkt dat onder het (in het onderhavige tweede lid gebruikte begrip) «schade als in afdeling 6.3.3 bedoeld» ook valt de zogenaamde ontwikkelingsschade, zodat de verkoper op grond van het tweede lid ook aansprakelijk is voor de ontwikkelingsschade die de franchise van 500 ECU ($\pm$ f 1250) niet te boven gaat. De vraag rees of zulks wel strookt met de bedoelingen van de bewindslieden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie merkten hierbij nog op dat het verschil tussen aansprakelijkheid van de verkoper voor ontwikkelingsschade (waarvoor de producent niet jegens de consument aansprakelijk is) en de in afdeling 6.3.3 bedoelde schade (waarvoor de producent wel jegens de consument aansprakelijk is) gelegen is in het feit dat ten aanzien van ontwikkelingsschade geen verhaal door de verkoper op de producent mogelijk is, tenzij een en ander tussen hen contractueel geregeld is.

d. Voorts werd nog opgemerkt dat de bewindslieden – ter motivering van hun voorstel de verkoper aansprakelijk te houden voor de schade die het zgn. franchisebedrag niet te boven gaat – mededelen dat «onderzoek heeft uitgewezen dat het franchise-bedrag verzekeraar is voor een paar honderd gulden per jaar voor betrekkelijk risicovolle produkten». (Zie de toelichting bij de derde nota van wijziging, blz. 1, eerste alinea.) Gaarne zou de commissie deze mededeling nader toegelicht zien. Daarbij vroeg zij met name voor welke «eenheid» die paar honderd gulden per jaar geldt; per detaillist, per groep produkten of per soort produkt.

e. Bovendien werd aangetekend dat de Raad van de Centrale Ondernemingsorganisaties de commissie het volgende heeft doen weten.

De uitkomsten van het door de bewindslieden bedoelde onderzoek naar de consequenties op verzekeringsgebied zijn onjuist weergegeven waar de bewindslieden als uitkomst melden dat, naar men mag aannemen, de aansprakelijkheid van de detaillist voor het franchisebedrag in het algemeen verzekeraar is en dat met de verzekering samenhangende premiestijging naar verwachting voor betrekkelijk risico-volle produkten gemiddeld een paar honderd gulden per jaar zal bedragen en voor andere produkten minder. Naar de verwachting van de AAV zullen verzekeraars zich op het standpunt stellen dat de verzekeraar en de consequenties voor premies en voorwaarden in de nieuwe situatie inderdaad zullen afhangen van de aard van de produkten die een detaillist verkoopt. De AAV heeft in het bedoelde overleg ook vraagtekens gezet bij de verzekeraar van bepaalde typen winkels. De betrokken detaillisten moeten naast aanzienlijke premieverhogingen dan ook rekening houden met hogere eigen risico's (mogelijk van enige honderden guldens per schadegeval). Voor dat bedrag zijn de betrokken detaillisten dan derhalve niet verzekerd. Niet uitgesloten is voorts dat bepaalde detaillisten in het voorgestelde stelsel in het geheel geen verzekeringsdekking voor het betrokken risico meer zullen kunnen vinden. Bij dit alles speelt een belangrijke rol dat de kosten voor de verzekeraar van het behandelen van dergelijke kleine aansprakelijkheidsclaims relatief hoog zijn en dat een vloed van oneigenlijke claims – naast uiteraard gerechtvaardigde – te verwachten is (claims voor schaden die niet door een gebrek in het produkt werden veroorzaakt).

Bovendien doet de in de derde nota van wijziging gegeven globale benadering van de kosten voor de detaillisten volstrekt geen recht aan de reële kostenproblematiek. Deze immers wordt niet alleen bepaald door de premieverhoging, maar ook door de interne kosten van claimbehandeling, de eventuele eigen risico's en de mogelijke onverzekeraarheid. De consequenties zullen voor verschillende detaillisten zeer uiteenlopend zijn en kunnen in bepaalde individuele gevallen duizenden guldens belopen. Voorts werd opgemerkt dat de Raad van de Centrale Ondernemingsorganisaties heeft aangetekend dat de door de bewindslieden gegeven

globale benadering van de kosten voor de detaillisten volstrekt geen recht doet aan de reële kostenproblematiek omdat deze niet alleen wordt bepaald door de premieverhoging, maar ook door de interne kosten van claimbehandeling, de eventuele eigen risico's en de mogelijke onverzekerbaarheid. De consequenties zijn voor verschillende detaillisten zeer uiteenlopend en kunnen in bepaalde gevallen duizenden guldens belopen.

Gaarne zag de commissie een uitvoerige reactie van de bewindslieden op de hiervoor weergegeven bezwaren van de Raad van de Centrale Ondernemingsorganisaties tegemoet.

De leden van de S.G.P.-fractie zouden voorts gaarne van de bewindslieden vernemen of het onderzoek, waarvan sprake is in de toelichting op de derde nota van wijziging, aanwijzingen heeft opgeleverd omtrent de vraag in hoeverre de voorgestelde aansprakelijkheidsregeling, in verhouding tot de bestaande toestand, zal leiden tot een verhoogde (financieel-economische) noodzaak om zich tegen bedoelde aansprakelijkheid te verzekeren. Deze leden gaven als hun opvatting te kennen dat de voorgestelde aansprakelijkheidsregeling niet tot een wettelijk voorgeschreven of indirect van overheidswege afgedwongen verzekeringsplicht voor de verkoper zou mogen leiden en vroegen of de regering zich in deze opvatting kan vinden.

f. Daarop riepen de leden van de C.D.A.-fractie nogmaals in herinnering wat zij over artikel 7.1.3.7 betreffende de beperking van de aansprakelijkheid van de verkoper in eerdere instantie hebben opgemerkt. (Zie het mondeling overleg d.d. 2.10.1985 TK 85/86, 16 979, nr. 6, het voorlopig verslag bij het onderhavige wetsvoorstel d.d. 5.11.1985 TK 85/86, 16 979 nr. 7 en het voorlopig verslag bij het wetsvoorstel met betrekking tot de Produktenaansprakelijkheid d.d. 10.12.1987, TK 87/88, 19 636 nr. 5). Zij wezen erop dat zij daarbij steeds te kennen hebben gegeven dat het vraagstuk van de beperking van de aansprakelijkheid van de verkoper zou moeten worden geplaatst tegen de achtergrond van de mogelijkheden van de consument om de niet op de verkoper te verhalen schade op de producent te verhalen op grond van de nieuwe regeling inzake de produktenaansprakelijkheid. Tegen deze achtergrond beoordeelde de C.D.A.-fractie de derde nota van wijziging waarin de verkoper aansprakelijk wordt gesteld voor de zaakschade terzake waarvan krachtens afdeling 6.3.3 geen recht op vergoeding bestaat door de in die afdeling geregelde franchise, positief en als een logische consequentie van haar eerder geformuleerde standpunt.

Teneinde onduidelijkheden uit de weg te ruimen en misverstanden te voorkomen wensten de leden van de C.D.A.-fractie de stand van zaken rond de aansprakelijkheidsproblematiek met betrekking tot zaakschade puntsgewijs samen te vatten en in onderling verband te plaatsen. Zij concludeerden daarbij het volgende:

1. Voor zaakschade van f 1.263,85 en meer kan de consument op grond van de risicoaansprakelijkheid van afdeling 6.3.3 de producent aanspreken; de verkoper is niet aan te spreken (volgens art. 7.1.3.7).
2. Zaakschade tot f 1.263,85 kan de consument:
  - a. op de producent verhalen mits aan de voorwaarden voor een onrechtmatige daad wordt voldaan (o.a. aan het vereiste van schuld);
  - b. op de verkoper verhalen op grond van artikel 7.1.3.7, lid 2 sub c (derde nota van wijziging) mits aan de voorwaarden van de afdelingen 6.1.8. en 9 en artikel 6.5.4.20 wordt voldaan (hetgeen onder meer inhoudt dat er sprake moet zijn van een toerekenbare tekortkoming van de verkoper).

De leden van de C.D.A.-fractie meenden dat het gestelde onder punt 2b niet duidelijk in de tot nu toe gewisselde stukken is toegelicht. Deze leden spraken als hun oordeel uit dat de aansprakelijkheid van de

detaillist voor zaakschade beneden de f 1.263,85 ex artikel 7.1.3.7 lid 2 een normale «schuldaansprakelijkheid» zou moeten zijn.

Tevens waren deze leden van oordeel dat de kwestie van het regresrecht van de verkoper jegens de producent in dit wetsvoorstel geregeld zou moeten worden. Zij waren van mening dat deze mogelijkheid niet wordt geblokkeerd door het bepaalde in de Europese richtlijn betreffende de produktenaansprakelijkheid.

De leden van de C.D.A.-fractie stelden vast dat de positie van de verkoper niet verslechtert vergeleken bij de huidige aansprakelijkheidsverdeling terzake van gevolgschade veroorzaakt door onveilige produkten; dit, omdat de verkoper van soortzaken thans in principe onbeperkt voor deze gevolgschade aansprakelijk gesteld kan worden.

Ten aanzien van de vraag wanneer er in dit verband sprake kan zijn van een toerekenbare tekortkoming aan de zijde van de verkoper verwezen de leden behorend tot de C.D.A.-fractie naar de bestaande jurisprudentie. Zij wensten ter bepaling van de gedachten aan te geven dat daarvan bijvoorbeeld sprake zou kunnen zijn indien in de vakbladen publicaties zouden zijn verschenen omtrent de onveiligheid van een bepaald produkt (bijv. over het ontploffingsgevaar van bepaalde flessen) en de verkoper desondanks zou voortgaan met de verkoop van het aldus gediskwalificeerde produkt. Schade als gevolg van de ontploffende fles aan bijv. de koelkast zou dan verhaald kunnen worden op de verkoper op grond van artikel 7.1.3.7 lid 2 sub c.

Een ander uitvloeisel van het in eerdere instanties ingenomen standpunt moet volgens de leden van de C.D.A.-fractie zijn dat de schade veroorzaakt door landbouwgrondstoffen, produkten van de jacht en het ontwikkelingsrisico (de in art. 7 van de Europese richtlijn genoemde gevallen). overeenkomstig de algemene regels van het aansprakelijkheidsrecht van afdeling 6.1.8 en 9 en art. 6.5.4.20 op de verkoper en op grond van afdeling 6.3.1 op de producent, verhaalbaar moeten zijn. Ook hier zou aan de verkoper een regresrecht jegens de producent moeten worden toegekend. De leden van de C.D.A.-fractie vroegen de bewindslieden een oordeel omtrent deze zienswijze en een toelichting ten aanzien van de vraag of deze zienswijze ook terug is te vinden in de thans aanhangige regelingen.

Tot slot overwogen de leden van de C.D.A.-fractie nog dat het redelijk zou zijn de verkoper op de voet van de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en art. 6.5.4.20 aansprakelijk te stellen voor de onder art. 7 van de richtlijn genoemde gevallen waarin de producent niet aansprakelijk gesteld kan worden; de verkoper zou dan een regresrecht jegens de producent toegekend moeten worden. Gaarne zouden de hier aan het woord zijnde leden het oordeel van de bewindslieden vernemen.

g. De leden van de fractie van de P.v.d.A. handhaafden hun in het voorlopig verslag reeds weergegeven uitgangspunt dat het voor de hand ligt a) de verkoper aansprakelijk te houden voorzover de schade ten gevolge van het niet beantwoorden van de zaak aan de overeenkomst niet op enigerlei wijze door de koper op de producent verhaald kan worden, en b) deze aansprakelijkheid te koppelen aan een aansprakelijkheid van de producent tegenover de verkoper. Deze leden erkenden dat de koper in het gewijzigde voorstel met minder schadeposten blijft zitten dan in het oorspronkelijke voorstel het geval was doordat thans de niet-aansprakelijkheid van de verkoper is gekoppeld aan de in afdeling 6.3.3 geregelde aansprakelijkheid van de producent. Zij tekenden daarbij echter aan dat de koper door de in het wetsvoorstel inzake de produktenaansprakelijkheid opgenomen uitzonderingen met schadeposten blijft zitten die hij noch op de verkoper noch op de producent kan verhalen. De hier aan het woord zijnde leden wierpen de vraag op of de thans voorliggende wetsvoorstellen de consument voldoende bescherming bieden. Hun voorkeur ging uit naar een rechtstreekse aansprakelijkheid van de producent. Zij stelden dat de mogelijkheden die de Europese richtlijn biedt om de producenten

aansprakelijk te stellen voor thans uitgesloten schadeposten (schade door landbouwgrondstoffen/produkten van de jacht/ontwikkelingsschade) gebruikt zouden moeten worden. Daarnaast, zo meenden de leden van de P.v.d.A.-fractie dient een regeling opgenomen te worden op grond waarvan de koper de verkoper kan aanspreken terzake van schadeposten waarvoor hij geen actie heeft jegens de producent en waarbij de verkoper een verhaalsrecht wordt verleend op de producent. Zij vroegen de bewindslieden nog eens in te gaan op de door hen ingenomen stellingen dat zo'n regeling in strijd zou komen met de Europese richtlijn.

De hier aan het woord zijnde leden konden instemmen met het voorstel de verkoper aansprakelijk te stellen voor het franchise-bedrag. Deze leden stelden voorop er daarbij vanuit te gaan dat het hier een risico-aansprakelijkheid (een aansprakelijkheid in alle gevallen) betreft. Zij tekenden daarbij het volgende aan. Bij de afweging van diverse belangen (van producent, verkoper, koper) is het uitgangspunt van de P.v.d.A.-fractie steeds geweest dat bij de regeling betreffende de consumentenkoop de bescherming van de consument te goeder trouw voorop dient te staan. Zijn positie is immers zowel in zijn relatie tot de producent als tot de verkoper veelal een zwakkere. Belangrijk is ook dat hij bij gevolgschade zoals bedoeld in afdeling 6.3.3., de meest directe schakel – de verkoper – aansprakelijk kan stellen op grond van artikel 7.1.3.7 lid 2 a, b of c. De P.v.d.A.-fractie gaat er vanuit dat het hier een risico-aansprakelijkheid betreft; zij beargumenteert dit als volgt. Lid 3 van artikel 7.1.3.7 bepaalt immers dat de koper verplicht is zijn rechten uit afdeling 6.3.3 aan de verkoper over te dragen indien de verkoper zijn schade vergoedt krachtens lid 2 onder a of b. De koper ontleent die rechten uit afdeling 6.3.3 aan een risico-aansprakelijkheid, van de producent. Mocht men uitgaan van een beperktere aansprakelijkheid van de verkoper, dan is zijn verhaalsrecht op de producent «ruimer» dan zijn eigen verplichting. Stelt men zich op het standpunt dat in geval van artikel 7.1.3.7 lid 2 onder a of b sprake is van een aansprakelijkheid volgens de algemene regels, dan zal de consument steeds genoodzaakt zijn zowel de verkoper als producent aansprakelijk te stellen met het risico dat de eerste zich beroept op «beperkte» aansprakelijkheid en de laatste bijvoorbeeld op het feit dat het produkt het gebrek ten tijde van het in het verkeer brengen nog niet bezat. De consument dreigt daarvan dan de dupe te worden, hetgeen nu juist door de onderhavige regeling voorkomen dient te worden. Ingeval de zaakschade het bedrag van 500 ECU niet te boven gaat, zal de consument bij aansprakelijkheid van de verkoper volgens de algemene regels met lege handen kunnen komen te staan. Waar eigen schuld van de koper geheel ontbreekt, acht de P.v.d.A.-fractie dit een ongewenste, en een in de regeling van de consumentenkoop ook niet passende, situatie.

Het door de Raad van de Centrale Ondernemingsorganisaties aangevoerde argument dat bij een risicoaansprakelijkheid dat wat de Europese wetgever met de ene hand gegeven heeft, door de Nederlandse wetgever met de andere hand wordt weggenomen, sprak de fractie geenszins aan. Immers, artikel 7.1.3.7 handelt, anders dan afdeling 6.3.3, over de aansprakelijkheid van de *verkoper*. Dat de EG-richtlijn betreffende produktenaansprakelijkheid, waarin de aansprakelijkheid van de *producent* centraal staat, met de fictie werkt dat elke leverancier geacht wordt producent te zijn tenzij hij de gelaedeerde binnen een redelijke termijn de identiteit meedeelt van de producent of degene die hem het produkt geleverd heeft (met het doel via die voorschakel uiteindelijk de echte producent te bereiken), kan naar de mening van deze fractie niet anders worden opgevat dan als handreiking van die Europese wetgever aan de consument om deze zijn actie jegens de *producent* te vergemakkelijken, met de daaraan ten grondslag liggende gedachte dat de consument niet het slachtoffer mag worden van het niet traceerbaar zijn van de producent of andere voorschakels van de verkoper.

Niet bijzonder enthousiast waren zij over de toezegging van de bewindslieden met een wijzigingsvoorstel te komen in het geval van «volwaardige zelfregulering». Zelfregulering kan een goede zaak zijn, maar in dit geval

is het niet duidelijk wat het voordeel van zelfregulering is, zo meenden deze leden. Zij zouden voorts gaarne van de bewindslieden vernemen of heropening van de onderhandelingen in EG-verband betreffende de franchisebepaling in de EG-richtlijn reeds heeft plaatsgevonden en zo ja, waartoe deze onderhandelingen tot dusverre hebben geleid.

h. De leden van de V.V.D.-fractie waren van oordeel dat niet duidelijk blijkt welk karakter de bewindslieden toe willen kennen aan de aansprakelijkheid van de verkoper voor het franchise-bedrag; in ieder geval, zo stelden zijn, is een risico-aansprakelijkheid voor de detaillist ongewenst en bovendien in strijd met de strekking van de EG-richtlijn. Voorshands behielden de hier aan het woord zijnde leden zich een oordeel over de voorgestelde zelfregulering voor totdat duidelijkheid bestaat over aansprakelijkheid voor het franchise-bedrag en het karakter ervan.

i. De leden van de S.G.P.-fractie onderstreepten de wenselijkheid van een met het oog op het tijdstip van inwerkingtreding van titel 7.1 tijdige zelfregulering door het bedrijfsleven. Wanneer deze tijdig tot stand mocht komen, zou – naar het oordeel van deze leden – bij voorkeur eerst dan een beslissing genomen moeten worden over de vraag of de thans reeds in artikel 7.1.3.7, lid 2 onder c, geformuleerde regel gehandhaafd dient te worden. Zij vroegen of de bewindslieden met deze gedachte in kunnen stemmen.

4. De aansprakelijkheid van de verkoper niet te goeder trouw en van de verkoper die de afwezigheid van het gebrek heeft gegarandeerd (zie hierboven sub 1 C)

a. De leden van de C.D.A.-fractie konden instemmen met de regel dat de verkoper die het gebrek kende of behoorde te kennen en de verkoper die de afwezigheid van het gebrek heeft toegezegd *wel* aansprakelijk is voor de door afdeling 6.3.3 bestreken gevolgschade.

Zij tekenden daarbij aan nog geen standpunt in te nemen met betrekking tot de vraag of deze aansprakelijkheid er een op grond van de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en art. 6.5.4.20 moet zijn, doch eerst de beantwoording van de volgende vragen af te wachten. Kunnen de bewindslieden onderschrijven dat uit de tekst van de onderhavige bepaling volgt dat de verkoper in de hier bedoelde gevallen aansprakelijk is op grond van de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en art. 6.5.4.20 nu de regel dat de beperking van de aansprakelijkheid niet geldt indien de verkoper niet te goeder trouw is of een garantie heeft gegeven, inhoudt dat de regel van het eerste lid van art. 7.1.3.7 geldt, hetgeen aansprakelijkheid op grond van de algemene regels impliceert. Is de indruk juist dat de bewindslieden eigenlijk de voorkeur geven aan een regeling waarbij de verkoper *altijd* aansprakelijk is? Bestaat er in de onderhavige gevallen eigenlijk wel verschil tussen een aansprakelijkheid op grond van de algemene regels en een aansprakelijkheid in alle omstandigheden?

b. Daarop verklaarden de leden van de P.v.d.A.-fractie zich eveneens te kunnen vinden in de regel dat de verkoper niet te goeder trouw en de verkoper die de afwezigheid van het gebrek heeft toegezegd, aansprakelijk zijn voor de door afdeling 6.3.3 bestreken gevolgschade. De hier aan het woord zijnde leden spraken daarbij hun voorkeur uit voor een aansprakelijkheid in alle gevallen. Zij tekenden daarbij nogmaals aan dat daarnaast de producent direct door de koper kan worden aangesproken waar het schade aan de persoon en zaakschade boven de 500 ECU betreft, terwijl de aansprakelijk gestelde verkoper bij die schade het recht van verhaal heeft op de producent.

Deze leden vroegen de bewindslieden of niet is overwogen – in navolging van het wetsvoorstel inzake de produktenaansprakelijkheid – te bepalen dat de aansprakelijkheid van de verloper is beperkt in geval van eigen schuld van de koper of van degene voor wie hij verantwoordelijk is. Zij tekenden daarbij aan dat deze vraag ook relevant is voor de hiervoor onder punt 3 vermelde problematiek.

5. De aansprakelijkheid van de verkoper die de zaak zelf heeft vervaardigd en de aansprakelijkheid voor gebruikte zaken en dieren (zie hierboven sub 1 D)

a. De leden van de C.D.A.-fractie stemden in met het bij de tweede nota van wijziging gedane voorstel de hiervoor besproken beperking van de aansprakelijkheid ook te laten gelden voor de verkoper die de zaak zelf heeft vervaardigd en voor de verkoper van gebruikte zaken of dieren. Verder volstonden zij ermee te verwijzen naar het hiervoor (sub nr. 3 en 4) met betrekking tot die aansprakelijkheid door de commissie en door henzelf opgemerkte.

b. De leden van de P.v.d.A.-fractie merkten het volgende op. Ingeval de koper de zaak zelf heeft vervaardigd (bedrijfsmatig) en zelf in het verkeer heeft gebracht, zijn voor hem als producent de uitzonderingen die artikel 7 van de Richtlijn onder a, b, c en f zijn opgenomen, van toepassing. Hij zou als producent geen risico-aansprakelijkheid jegens de koper dragen ingeval van schade door landbouwgrondstoffen/en ontwikkelingsschade, gesteld dat deze in het wetsvoorstel Produktenaansprakelijkheid gecreëerde uitzonderingspositie gehandhaafd zou blijven. Op grond van de Richtlijn (en afdeling 6.3.3) is de verkoper, tevens producent, in deze laatstgenoemde hoedanigheid evenmin onbeperkt aansprakelijk voor zaakschade die de 500 ECU niet te boven gaat. Dit laatste is hij – naar de mening van de hier aan het woord zijnde leden – wel in zijn hoedanigheid van verkoper (7.1.3.7 lid 2 onder c). In zijn kwaliteit van producent is bovendien de vraag of hij de afwezigheid van het gebrek heeft gegarandeerd en de vraag of hij wist of behoorde te weten dat de zaak gebrekking was irrelevant.

Daarop tekenden de leden van de P.v.d.A.-fractie aan dat de koper van een gebruikte zaak in de praktijk meestal slechts de verkoper zal kunnen aanspreken; dit niet alleen omdat de producent niet altijd te achterhalen zal zijn, maar ook omdat deze wellicht gemakkelijker dan bij nieuwe zaken zal kunnen bewijzen dat het gebrek niet reeds bestond ten tijde van het in het verkeer brengen. Verhaal van de verkoper op de producent in geval van artikel 7.1.3.7 lid 2 onder a of b zal dan ook niet altijd mogelijk zijn.

Over de vraag of de aansprakelijkheid op grond van artikel 7.1.3.7 lid 2 onder a, b of c eveneens een risicoaansprakelijkheid zou moeten zijn wilden de hier aan het woord zijnde leden zich nog niet definitief uitspreken. Zij zouden hierover gaarne het standpunt van de bewindslieden vernemen.

Ten aanzien van de verkoop van een dier tekenden de leden van de P.v.d.A. aan dat zij zich niet kunnen voorstellen dat gevolgschade anders dan (mede) door schuld van de koper zelf zal ontstaan. Mochten de bewindslieden een regeling in geval van eigen schuld van de koper wenselijk achten, dan zou daarmee het probleem van een dergelijke «kat in de zak» uit de wereld zijn.

6. De aansprakelijkheid van de verkoper voor andere schade dan a) de kosten op de koop en de overdracht gevallen en b) de door afdeling 6.3.3 bestreken gevolgschade (zie hierboven sub 1 E)

Zowel de fracties van het C.D.A. en de P.v.d.A. stemden in met de regel dat de verkoper voor de hier bedoelde schade aansprakelijk is op voet van de algemene regels van de afdelingen 6.1.8 en 6.1.9 en art. 6.5.4.20.

Artikel 7.1.3.8

De leden van de P.v.d.A.-fractie konden alleen instemmen met het voorstel geen directe actie van de consument jegens de producent op te nemen indien de rechtspositie van de consument hierdoor niet wordt aangetast. Daarbij merkten zij op dat de vraag in hoeverre aan bedoelde voorwaarde voldaan wordt, mede af zal hangen van de afloop van de discussie rond de produktenaansprakelijkheid. Uitgangspunt voor de hier aan het woord zijnde leden bleef dat de consument de verkoper aan moet

kunnen spreken daar waar hij tengevolge van de schrapping van de onderhavige bepaling geen mogelijkheid heeft de producent aan te spreken.

Artikel 7.1.4.1

Voorts merkten de leden van de P.v.d.A.-fractie het volgende op naar aanleiding van de regeling van de tweede zin van het tweede lid welke inhoudt dat a) bij een consumentenkoop de koper slechts tot vooruitbetaling van de helft van de prijs kan worden verplicht en dat b) van deze regeling slechts bij individueel beding kan worden afgeweken. Aanvankelijk was *dwingendrechtelijk* bepaald dat de consument nimmer tot meer dan vooruitbetaling van de helft van de koopsom kon worden verplicht. Door de leden van de V.V.D.-fractie is gevraagd hoe de bewindslieden staan tegenover de door Algra aangevoerde bezwaren, die op het volgende neerkomen. Een dwingendrechtelijke uitsluiting van de mogelijkheid vooruitbetaling van meer dan de helft van de prijs te bedingen zal in de praktijk tot grote problemen aanleiding geven; men denke bijvoorbeeld aan het bij op consumenten gerichte organisaties bestaande gebruik de consument de gelegenheid te bieden door middel van vooruitbetaling van de volledige, zeer lage, prijs folder- of lesmateriaal te bestellen. (N.E. Algra «Koning klant, een dwingeland?», blz. 27 e.v.) (Zie het voorlopig verslag blz. 27, tweede alinea.) De bewindslieden hebben – naar aanleiding van de hier bedoelde bezwaren – voorgesteld de onderhavige bepaling in die zin te wijzigen dat zij slechts op afwijking bij algemene voorwaarden betrekking heeft. Zie art. 7.1.1.4a lid 2.

Daarop vroegen de hier aan het woord zijnde leden of de mogelijkheid bij individueel beding vooruitbetaling van meer dan de helft te bedingen, wel een oplossing biedt in gevallen als door Algra bedoeld.

Artikel 7.1.4.5

Vervolgens werd het oordeel van de bewindslieden gevraagd over de (aan de commissie kenbaar gemaakte) opvatting van het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen dat het redelijk lijkt in het onderhavige artikel te bepalen dat de koper de verkoper kennis moet geven van het voornemen tot verkoop over te gaan, te meer daar art. 95 LUVI, waarop de onderhavige bepaling is geënt, een dergelijke verplichting ook kent.

Artikel 7.1.6.1

Daarop rees de vraag of de bepaling dat een grond tot ontbinding als bedoeld in artikel 6.5.4.6 is gelegen in het feit dat de koper een roerende zaak niet in ontvangst neemt op de dag waarop de aflevering essentieel is, inhoudt dat de vraag of de tekortkoming – gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis – de ontbinding met haar gevolgen rechtvaardigt niet meer aan de orde komt. Hierbij werd aangetekend dat het Nederlandse Genootschap van Bedrijfsjuristen van oordeel is dat onduidelijk is of deze vraag bevestigend beantwoord moet worden. De indruk bestond dat de betekenis van de bepaling juist daarin is gelegen dat de vraag of de tekortkoming de ontbinding rechtvaardigt niet meer aan de orde komt.

Artikel 7.1.6.2a

De commissie memoreerde dat zij heeft gevraagd of de zogenaamde specificatiekoop onder de onderhavige bepaling valt, en zo ja, hoe dan moet worden gedacht over het door de CCA van de SER aangevoerde bezwaar dat de onderhavige regeling de specificatiekoop zwaar onder druk zal zetten. (Zie voorlopig verslag, blz. 28, tweede en derde alinea.)

Voorts stelde zij vast dat de bewindslieden hebben geantwoord dat de specificatiekoop door de onderhavige bepaling wordt bestreken, dat zulks

inhoudt dat deze bepaling toepasselijk is tenzij de door de verkoper te verrichten werkzaamheden van dien aard zijn dat van een gemengde overeenkomst moet worden gesproken zodat de toepasselijkheid beperkt kan zijn, en dat thans op grond van het nieuwe tweede lid van art. 7.1.1.4a afwijking bij individueel beding is toegelaten. (Memorie van antwoord, blz. 26, derde en vierde alinea).

Daarop constateerde de commissie dat de problemen wel opgelost lijken voorzover de verkoper bij de specificatiekoop het produkt zelf aanpast aan de wensen van de koper aangezien dan waar nodig wel van een gemengde overeenkomst gesproken kan worden waarop dan de onderhavige bepaling niet onverkort van toepassing is. Zij behield echter haar aarzelingen over de vraag of de onderhavige bepaling geen problemen op blijft leveren voor het geval de verkoper bij de leverancier een produkt bestelt dat door of vanwege de leverancier aan de wensen van de koper moet worden aangepast. De indruk bestond dat dan geen sprake zou kunnen zijn van een gemengde overeenkomst. Opgemerkt werd dat de mogelijkheid van afwijking bij individueel beding niet altijd voldoende ruimte lijkt te bieden met name niet indien de verkoper reeds algemene voorwaarden hanteert die prijsverhoging in geval van specificatiekoop toestaan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden in dit verband nog de volgende vraag. Kan de verkoper bij individueel beding overeenkomen dat de koper geen gebruik zal maken van zijn bevoegdheid de koop te ontbinden indien de verkoper bij algemene voorwaarden een prijsverhoging in geval van specificatiekoop heeft bedongen?

Artikel 7.1.8.2

Daarop vroeg de commissie het oordeel van de bewindslieden over het voorstel van het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen de onderhavige bepaling ook toepasselijk te verklaren in geval van surseance van betaling.

Artikel VII

Tot slot constateerde de commissie dat de onderhavige bepaling ofwel moet worden geschrapt ofwel moet worden aangepast aan de tweede en derde nota van wijziging.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. spraken hun voorkeur uit voor aanpassing.

De voorzitter van de commissie,
A. Kosto

De bijzonder griffier van de commissie,
C. L. de Vries Lentsch-Kostense